

**KOMITET NAUKI O ŻYWIENIU CZŁOWIEKA
POLSKIEJ AKADEMII NAUK**

**COMMITTEE OF HUMAN NUTRITION SCIENCE
POLISH ACADEMY OF SCIENCES**

02-766 Warszawa, ul. Nowoursynowska 159C
tel.: (48 22) 593 71 12, e-mail: jadwiga.hamulka@pan.pl

L.dz. KNoŻCz-V-14/2024

Warszawa, 2.09.2024

Uchwała Komitetu Nauki o Żywieniu Człowieka w sprawie nowelizacji ustawy o Polskiej Akademii Nauk

Komitet Nauki o Żywieniu Człowieka Polskiej Akademii Nauk wyraża głębokie zaniepokojenie nowym brzmieniem art. 35 projektu ustawy o Polskiej Akademii Nauk: „*W skład komitetu naukowego wchodzi członkowie krajowi i członkowie akademii młodych uczonych (...) oraz osoby wybrane przez instytucje przedstawicielskie środowiska szkolnictwa wyższego i nauki, o których mowa w art. 329 ust. 1 pkt 1, 2, i 6 tej ustawy*”.

Nowelizacja w takiej formie oznacza faktyczną likwidację komitetów naukowych w ich obecnym kształcie. Zamiast osób pochodzących z wyborów powszechnych i demokratycznych, które od ponad 70 lat stanowią fundament działalności Polskiej Akademii Nauk, proponowany jest nowy tryb powołania członków komitetów naukowych z naruszeniem zasad funkcjonowania demokratycznego społeczeństwa, który niesie za sobą szereg negatywnych konsekwencji.

Pragniemy zwrócić uwagę na konsekwencje zmian proponowanych w ustawie, wynikających z likwidacji dotychczasowego trybu funkcjonowania, a zwłaszcza powoływania członków komitetów naukowych:

1. Komitety Naukowe PAN są reprezentacją środowiska naukowego wyłonioną w trybie demokratycznych wyborów dokonywanych przez i wśród naukowców reprezentujących odpowiednie dyscypliny/środowiska naukowe. Praca w komitecie oparta jest na zaufaniu do kompetencji, wiedzy oraz postawy wybranych członków, reprezentantów środowiska naukowego i jest pracą wykonywaną *pro publico bono* na rzecz społeczeństwa.
2. W wyborach do Komitetów Naukowych PAN, które odbyły się jesienią 2023 roku, z wykorzystaniem Elektronicznego Systemu Wyborczego PAN, wzięła udział rekordowa liczba naukowców i naukowców (blisko 10 tys. samodzielnych pracowników nauki), co wskazuje na wyrażenie poparcia dla istnienia komitetów naukowych w obecnym kształcie oraz prestiż jaki daje udział w takim gremium.
3. Propozycja zmiany sposobu powoływania komitetów naukowych tuż po ich ukonstytuowaniu się według dotychczasowych zasad budzi wątpliwość i zaniepokojenie. Komitety rozpoczęły pracę w nowej kadencji w 2024 roku i zaplanowały zadania, które – jako oddolna reprezentacja środowisk naukowych – powinny być realizowane, tym bardziej, że niektóre zadania już zostały rozpoczęte. Drastycznie skrócona kadencja komitetów naukowych zaprzepaści wysiłek merytoryczny i organizacyjny obecnych członków, a nowy tryb powoływania komitetów naukowych unieważni tradycje i dorobek komitetów PAN, m.in. utracone zostaną przedstawicielstwa i kontakty komitetów z organizacjami krajowymi i międzynarodowymi, współorganizacje konferencji naukowych, współredagowanie czasopism naukowych, itd.

Będzie to szczególnie niekorzystne, gdy nowo powołane, zgodnie z decyzją Ustawodawcy, Komitety będą różniły się profilem naukowym i nie przejmą bezpośredniej kontynuacji aktywności tych już, obecnie istniejących.

4. Dobór członków komitetów naukowych PAN przez wybrane instytucje zewnętrzne niesie ponadto ryzyko upolitycznienia komitetów, upadku ich prestiżu i w konsekwencji spowoduje przekształcenie komitetów naukowych w organa administracji państwowej zarządzającej nauką. Wybór do komitetu naukowego był zawsze uznawany za wyraz szczególnej pozycji i autorytetu w środowisku naukowym. Projektowane zmiany w ustawie o Polskiej Akademii Nauk, dotyczące składu i sposobu powoływania komitetów naukowych, w tym wprowadzenie regulacji, która likwiduje tę demokratyczną tradycję, zagrażają integralności i prestiżowi komitetów naukowych.
5. Proponowane przypisanie komitetów naukowych do jednej dyscypliny naukowej istotnie zredukuje możliwość kreowania wszechstronnych opinii i stanowisk. Biorąc pod uwagę, że w skład Komitetu Nauki o Żywieniu Człowieka wchodzi od początku jego istnienia przedstawiciele różnych obszarów/dyscyplin naukowych (m.in. technologii żywności i żywienia, nauk medycznych, nauk o zdrowiu, nauk farmaceutycznych), widzimy duże ograniczenia w wypowiedaniu się nt. najważniejszych spraw związanych z żywieniem człowieka. Wyrażamy przekonanie, że tylko interdyscyplinarny charakter komitetów naukowych, których skład osobowy nie będzie ustalany na podstawie aktualnego przypisania naukowcy i naukowiec do dyscypliny naukowej, gwarantuje możliwość spełniania eksperckiej i opiniotwórczej misji komitetów.

Stąd też, uważamy, że zachowanie tradycji oraz dotychczasowych (demokratycznych) zasad wyborów naukowców do komitetów naukowych jest kluczowe i zasadne dla dalszego funkcjonowania Polskiej Akademii Nauk jako instytucji cieszącej się zaufaniem i szacunkiem środowisk naukowych zarówno na arenie krajowej, jak i międzynarodowej.

Z tego względu postulujemy, aby pozostawić art.35 ust.1. ustawy o Polskiej Akademii Nauk w obecnym brzmieniu.

W głosowaniu, w dn. 2 września wzięło udział 30 członków Komitetu

Oddano 30 ważnych głosów:

Za - 30

Przeciw - 0

Wstrzymuje się - 0

Przewodnicząca
Komitetu Nauki o Żywieniu Człowieka

Prof. dr hab. Jadwiga Hamułka